

LITWA (Republika Litewska)

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Informacje ogólne

powierzchnia:	65 300 km ²	
ludność:	2,806 mln (stan na 1.01.2022)	
głowa państwa (prezydent)	Pan Gitanas Nauseda, od lipca 2019	
premier	Pani Ingrida Šimonytė	od 7 grudnia 2020
minister gospodarki i innowacji	Pani Aušrinė Armonaitė	od 7 grudnia 2020
minister energetyki	Pan Dainius Kreivys	od 7 grudnia 2020
minister spraw zagranicznych	Pan Gabrielius Landsbergis	od 7 grudnia 2020
ambasador Republiki Litewskiej w Polsce (Chargé d’Affaires a.i.)	Pani Audronė Markevičienė	od września 2023
ambasador RP na Litwie	Pan Konstanty Radziwiłł	od 18 kwietnia 2023
najbliższe wybory parlamentarne	październik 2024	

Sytuacja gospodarcza Litwy

Od 1 stycznia 2015 r. prawnym środkiem płatniczym na Litwie jest euro.

W 2022 r. dochód na mieszkańca liczony wg parytetu siły nabywczej stanowił 90 % średniej wartości dla UE 27. Kraj szybko dogania średnią UE.

Struktura PKB (2022 r. wg. Statista): rolnictwo: 3,97%, przemysł: 25,74%, przetwórstwo przemysłowe 9,05%, usługi: 61,24%.

Według rankingu International Institute for Management Development za rok 2023 Litwa zajmuje 32 miejsce wśród krajów pod względem konkurencyjności gospodarki (spadek o 3 miejsca względem rankingu z 2022 r., Polska jest na 43 miejscu).

Według rankingu Global Innovation Index 2023 World Intellectual Property Organization Litwa jest sklasyfikowana na 34 miejscu (przesunięcie o 5 miejsc w górę względem rankingu z roku 2022, Polska na 41 miejscu).

Według rankingu wolności od korupcji Corruption Perceptions Index Transparency International Litwa jest notowana na 34 miejscu (spadek o 1 miejsce względem roku 2022, Polska zajmuje 47 miejsce).

Rating kredytowy Litwy jest na poziomie inwestycyjnym, w granicach wartości średnich, z perspektywą stabilną. Ocen: Moody's (A3), Standard&Poor's (A-), Fitch (A-).

Podstawowe wskaźniki dot. finansów państwa są stabilne: handel zagraniczny pozostaje zbilansowany, budżet finansów publicznych ma niewielki deficyt, koszt zadłużania się państwa pozostaje rekordowo niski, zobowiązania finansowe mieszkańców i przedsiębiorstw nie są duże, a wartość oszczędności jest rekordowo duża.

W przeglądzie gospodarki Litwy OECD z października 2022 r. odnotowano, że Litwa jest w znacznym stopniu dotknięta skutkami wojny w Ukrainie. Przewiduje się, że wzrost PKB w tym kraju wyniesie 1,6% w 2022 r. i 1,3% w 2023 r. Relatywnie niskie tempo wzrostu gospodarczego wiąże się ze spadkiem eksportu i niepewnością co do dostaw energii. Gwałtowny wzrost cen ropy i gazu, a w mniejszym stopniu żywności i mieszkań, spowodował, że we wrześniu 2022 r. inflacja liczona rok do roku przekroczyła 22%, co jest drugim najwyższym poziomem w strefie euro.

Litwa jest członkiem UE od 1.05.2004 r., WTO od 31.01.2001 r. i OECD od 5 lipca 2018 r.

Wybrane wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
PKB (w mld EUR)	42,3	45,5	49,0	49,9	56,5	67,4	72,0	-
PKB na 1 mieszkańca (w tys. EUR)	14,95	16,25	17,52	17,84	20,11	23,80	25,09	-
PKB (wzrost w %)	4,3	4,0	4,6	0,0	6,0	1,9	-0,3	2,0
Deficyt/nadwyżka budżetowa (% PKB)	0,4	0,5	0,5	-6,5	-1,1	-0,7	-0,8	-1,8
Dług publiczny (% PKB)	39,1	33,7	35,8	46,2	43,4	38,1	38,3	38,9
Inflacja (HICP roczna zmiana w %)	3,7	2,5	2,2	1,1	4,6	18,9	8,7	1,9
Bezrobocie (w %)	7,1	6,2	6,3	8,5	7,1	6,0	6,9	7,0
Eksport towarów (w mld EUR)	22,76	24,55	25,95	25,54	31,65	41,13	36,23	-
Import towarów (w mld EUR)	24,82	27,40	28,30	25,94	34,54	48,47	41,0	-
Bezp. inwestycje zagr. na Litwie (w mld EUR)	16,31	17,00	20,69	23,94	27,11	29,87	-	-
Inwestycje bezp. Litwy za granicą (w mld EUR)	3,45	4,22	6,30	8,63	10,14	10,56	-	-

Źródła: Eurostat, * European Economic Forecast Spring 2024

W 2022 r. głównymi grupami towarowymi w litewskim eksporcie były: produkty mineralne (16,7%), meble i wyposażenie wnętrz (7,7%), pojazdy nieszynowe i części do nich (6,2%), tworzywa sztuczne (6%), maszyny i urządzenia elektryczne (5,7%), maszyny i urządzenia mechaniczne (5,7%), drewno i produkty drewniane, węgiel drzewny (4,2%), produkty chemiczne (3%), nawozy sztuczne (2,9%) (źródło: Trade Map).

W 2022 r. głównymi grupami towarowymi w litewskim imporcie były produkty mineralne (27,9%), pojazdy nieszynowe i części do nich (8,5%), maszyny i urządzenia mechaniczne (7,7%), maszyny i urządzenia

elektryczne (7,2%), tworzywa sztuczne (4,3%), wyroby farmaceutyczne (2,9%), żelazo i stal (2,6%) (źródło: Trade Map).

W 2022 r. Litwa eksportowała głównie na Łotwę (12,8%), do **Polski (9,1%)**, Niemiec (7,9%), Rosji (6,2%), Estonii (5,7%), USA (6,3%), Niderlandów (5,4%), USA (5,3%), Szwecji (4,1%), UK (3,5%), Białorusi (3,2%), Ukrainy (2,6%) (źródło: Trade Map).

Największymi partnerami w litewskim imporcie w 2022 r. były: **Polska (11,7%)**, Niemcy (11,6%), Łotwa (7,9%), USA (7,5%), Szwecja (5,2%), Rosja (5,1%), Norwegia (4,8%), Niderlandy (4,5%), Arabia Sudyjska (4,1%), Chiny (3,8%), Włochy (3,7%), Estonia (3,3%), UK (2,7%), Francja (2,6%) (źródło: Trade Map).

W 2022 r. na skutek konfliktu Litwy z Chinami eksport z Litwy do Chin praktycznie ustał na skutek jednostronnych sankcji Chin. Konflikt jest spowodowany otwarciem w Wilnie w 2021 r. biura przedstawicielskiego Tajwanu, w którego nazwie znalazło się słowo „Tajwan”, czego nie akceptują Chiny. Również tranzyt chińskich towarów przez Litwę został wstrzymany.

Polityka gospodarcza

Jako cele polityki gospodarczej przyjęto zwiększenie zatrudnienia i podniesienie poziomu zamożności społeczeństwa. Wśród priorytetów ważne miejsce zajmuje również problematyka bezpieczeństwa energetycznego, w tym działania na rzecz połączenia systemów elektroenergetycznych oraz systemów przesyłu gazu Polski i Litwy.

Litwa prowadzi aktywną politykę przyciągania inwestycji. Na terenie kraju funkcjonuje 7 specjalnych stref ekonomicznych oferujących inwestorom gotową infrastrukturę i warunki prawne prowadzenia działalności, ulgi podatkowe (0% CIT przez pierwsze 6 lat działalności i 7,5% na kolejne 10 lat, zwolnienie z podatku od nieruchomości oraz wolna od opodatkowania dywidenda). Spółki prowadzące działalność badawczo-rozwojową na Litwie mają trzykrotnie zmniejszony podatek dochodowy.

2. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Polsko-litewskie stosunki gospodarcze regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej na podstawie podpisanego 16 kwietnia 2003 r. w Atenach i obowiązującego od 1 maja 2004 roku Traktatu dotyczącego przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej. Ponadto obowiązują umowy międzynarodowe, które nie są w kolizji z Traktatem, pozostałe zaś zostały wypowiedziane. Wśród obowiązujących najważniejsze, to:

- Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji z 28 września 1992 r., weszła w życie 6 sierpnia 1993 r. W dniu 7 czerwca 2018 r. przyjęta została ustawa o wypowiedzeniu Umowy. Umowa została wypowiedziana przez stronę polską 4 października 2018 r. Zgodnie z art. 13 ust. 2 Umowy, po jej wygaśnięciu inwestycje dokonane w czasie jej obowiązywania nadal będą korzystać z ochrony gwarantowanej jej postanowieniami przez okres dalszych dziesięciu lat.
- Umowa w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku z 20 stycznia 1994 r. obowiązująca od 19 lipca 1994 r.

Szczególne znaczenie dla stosunków polsko-litewskich ma Traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy ratyfikowany równocześnie przez obie strony 13 września 1994 r. Problemy gospodarcze są dyskutowane na forum powołanej w roku 1997 przez Zgromadzenie Sejmu RP i Sejmu RL Komisji Współpracy Gospodarczej. Ostatnie posiedzenie miało miejsce we wrześniu 2012 r. w Wilnie.

3. Wymiana towarowa z Polską

(dane w mln EUR)

	2019	2020	2021	Dynamika 2020=100	2022	Dynamika 2021=100	2023	Dynamika 2022=100	I-III 2024	Dynamika I-III 2023=100
Eksport	3 627,2	3 602,9	4 826,2	134,0	6 127,1	127,0	5 723,2	93,4	1 388,8	100
Import	1 950,1	1 509,1	2 118,2	140,4	3 906,4	184,4	3 112,1	79,7	633,9	68,9
Obroty	5 577,4	5 112,1	6 944,5	135,8	10 033,5	144,5	8 835,3	88,1	2 022,7	
Saldo	1 677,1	2 093,8	2 708,9	x	2 220,3	x	2 611,1	x	754,9	x

Źródło: GUS

W eksporcie polskim Litwa wg danych za 2023 r. zajmuje 13 pozycję w UE i 16 w świecie (udział 1,63%). W imporcie Polski zajmuje 13 pozycję w UE i 24 w świecie (udział 0,92%). Polska natomiast należy do najważniejszych partnerów handlowych Litwy. W 2022 była największym dostawcą na Litwę, z udziałem w imporcie Litwy wynoszącym 11,7% i drugim rynkiem eksportowym Litwy, z udziałem 9,1%. Litwa należy do grupy krajów, z którymi Polska ma znaczącą nadwyżkę handlową.

W strukturze towarowej polskiego eksportu na Litwę w 2023 r. dominowały: artykuły rolno-spożywcze – ok. 18,7%, metale nieszlachetne i wyroby z nich – ok. 14%, maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne i części do nich – ok. 13,5%, produkty przemysłu chemicznego – ok. 10,8%, tworzywa sztuczne – ok. 8,5%, pojazdy i części do nich – ok. 7,9%, drewno i artykuły z drewna – ok. 4,3%, energia elektryczna – 3,5%, masa celulozowa i papier 2,9%, meble 2,8%.

Z Litwy Polska importowała w 2023 r. głównie: produkty mineralne (w tym paliwa i oleje) – udział ok. 24,8%, energia elektryczna – 9,2%, artykuły rolno-spożywcze – ok. 17,6%, tworzywa sztuczne – ok. 9,2%, produkty przemysłu chemicznego – ok. 6,9%, maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne i części do nich – ok. 7,3%, meble – 4%, metale nieszlachetne i wyroby z nich – ok. 3,3%.

Największa nadwyżka handlowa dla Polski występuje w obrotach wyrobami metalurgicznymi, wyrobami przemysłu elektromaszynowego, wyrobami przemysłu chemicznego, pojazdami oraz artykułami rolno-spożywczymi.

4. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Według statystyk litewskich **pod koniec 2022 r. wysokość polskich inwestycji na Litwie wyniosła 1 445,7 mln EUR (4,8% inwestycji zagranicznych na Litwie ogółem)**. Polska jest 8 największym inwestorem na Litwie. Po 3 kwartałach 2023 r. inwestycje te wynosiły 1473 mln EUR. Według danych NBP na koniec 2022 r. inwestycje polskie na Litwie wyniosły 1 235,7 mln EUR i stanowią ok. 4,4% polskiego kapitału zainwestowanego za granicą (8 pozycja wśród kierunków inwestowania polskiego kapitału).

Główne obszary działalności to: przetwórstwo ropy naftowej, produkcja wyrobów ze szkła, gumy i plastiku, ubezpieczenia, pośrednictwo finansowe, handel, transport, przemysł spożywczy. W 2006 roku sfinalizowano jedną z największych transakcji zagranicznych polskiej firmy: zakup przez PKN Orlen litewskiej rafinerii w Możejkach, za które koncern zapłacił ok. 2,34 mld USD.

W 2016 r. został zawarty kontrakt na budowę elektrociepłowni i spalarni odpadów dla Wilna przez spółkę UAB Ignitis, której większościowy pakiet należy do skarbu państwa Republiki Litewskiej, z polsko-niemieckim konsorcjum Budimex-Steinmüller. Planowano zakończenie budowy w 2020 r., jednak na skutek

pandemii termin oddania do eksploatacji przesunięto na 2021 r. W wyniku sporu ze zleceniodawcą spółka Rafako opuściła plac budowy nie uzyskawszy zapłaty. 11 września 2023 r. Rafako oraz UAB Vilniaus Kogeneracinė Jėgainė (VKJ, elektrociepłownia w Wilnie) zawarły ugodę dotyczącą budowy elektrociepłowni w Wilnie. Strony porozumiały się, że VKJ należy się odszkodowanie od Rafako w wysokości 29,965 mln euro.

Według statystyk litewskich **inwestycje przedsiębiorstw litewskich w Polsce na koniec 2022 r. wyniosły 589,4 mln EUR, a po 2 kwartałach 2023 r. wzrosły do 887,5mln EUR**. Inwestycje w naszym kraju w 2022 r. stanowiły 5,6% ogółu inwestycji litewskich ulokowanych za granicą.

Wg NBP zainwestowany w Polsce kapitał litewski na koniec 2022 r. wyniósł 553,3 mln EUR. Reinwestowane zyski spółek litewskich w 2022 r. wynosiły 32,5 mln EUR.

Według danych GUS pod koniec 2022 r. w Polsce zarejestrowane było 250 spółek z udziałem kapitału litewskiego (148 w 2016), w których kapitał litewskich udziałowców wyniósł 378,3 mln PLN – 0,2% udziałów kapitału zagranicznego ogółem. 91 spółek zatrudniało powyżej 10 osób, a 16 spółek dysponowało kapitałem powyżej 1 mln USD. Spółki z udziałem kapitału litewskiego w roku 2021 zatrudniały w Polsce 7 779 pracowników.

Na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych notowane są 2 firmy litewskie: AB INTER RAO LIETUVA (energetyka wiatrowa, wartość rynkowa akcji w czerwcu 2022 r. ok. 200 mln PLN, od czerwca 2022 r. notowania spółki zostały zawieszone ze względu na zamrożenie aktywów w związku z powiązaniami spółki z inwestorem rosyjskim Inter RAO), AB NOVATURAS (największy operator turystyczny w krajach bałtyckich, wartość rynkowa akcji w marcu 2023 r. ok. 140 mln PLN).

Litewskie firmy aktywnie inwestują w Polsce w sektor energii odnawialnej. Państwowa Ignitis Group zainwestowała w farmy wiatrowe, Sun Investment Group w fotowoltaikę.

Wiosną 2018 r. Maxima Grupė przejął Emperia Holding, właściciela sieci marketów Stokrotka. W ogłoszonej w lipcu 2022 r. strategii Maxima zapowiedziała połączenie sieci Stokrotka ze sklepami sieci Aldi, nabytymi w roku 2012. Maxima zamierza dysponować w Polsce 563 placówkami handlowymi.

5. Kontakty na szczeblu ministrów ds. gospodarki

18 kwietnia 2023 r. Minister Rozwoju i Technologii Waldemar Buda spotkał się w Warszawie z Minister Gospodarki i Innowacji Litwy Aušrinė Armonaitė, która gościła w Warszawie w związku z udziałem w CEBioForum. Tematem rozmowy była sytuacja gospodarcza w obydwu krajach, w szczególności spowodowana agresją Rosji na Ukrainę oraz współpraca w dziedzinie innowacyjności.

16 września 2022 r. w Wilnie odbyły się polsko-litewskie konsultacje międzyrządowe z udziałem premierów i członków rządów. W rozmowach gospodarczych udział wzięli udział Minister Rozwoju i Technologii Waldemar Buda.

18 maja 2022 r. odbyło się w Warszawie spotkanie Ministra Rozwoju i Technologii Waldemara Budy z Wiceminister ds. Gospodarki i Innowacji Republiki Litewskiej Eglė Markevičiūtė. Tematem wiodącym spotkania była współpraca polsko-litewska w dziedzinie innowacyjności.

17 września 2020 r. w Wilnie odbyły się polsko-litewskie konsultacje międzyrządowe z udziałem premierów i członków rządów. W rozmowach gospodarczych udział wzięła Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju Jadwiga Emilewicz.

25-26 kwietnia 2018 r. w Wilnie odbyło się Litewsko-Polskie Forum Ekonomiczne. W panelu poświęconym warunkom prowadzenia biznesu na Litwie i w Polsce udział wziął Podsekretarz Stanu w MPiT Tadeusz Kościński.

17 listopada 2016 r. miała miejsce w Wilnie kolejna edycja Gali Polish Business Awards z udziałem członków rządu Litwy (m. in. Ministra Energetyki R. Masiulisa, Wiceministrów Gospodarki i Spraw Zagranicznych), pod patronatem Ministerstwa Rozwoju. W wydarzeniu miał wziąć udział Podsekretarz Stanu Witold Słowik, jednak z powodu nagłego zachorowania jego obecność nie doszła do skutku. (Od roku 2012 do 2016, w listopadzie corocznie odbywały się w Wilnie z inicjatywy WPHI imprezy promocyjne pod patronatem Ministra Gospodarki/Ministra Rozwoju – Polish Business Awards, podczas której nagradzane są firmy polskie i litewskie przyczyniające się do rozwoju współpracy dwustronnej. W imprezie brali udział przedstawiciele kierownictwa MG oraz ministrowie oraz wiceministrowie rządu RL i media litewskie. Obecnie Ambasada RP w Wilnie kontynuuje tę tradycję i wydarzenia nadal się odbywają).

14 grudnia 2015 r. Wicepremier Mateusz Morawiecki wziął udział w Wilnie w uroczystości uruchomienia połączeń elektroenergetycznych z Polską i Szwecją. Po uroczystości spotkał się z Premierem Litwy Algirdasem Butkevičiusem. Premierzy zadeklarowali wolę ożywienia relacji polsko-litewskich.

Ponadto odbywały się liczne spotkania na szczęblu Premierów i Prezydentów obydwu krajów, podczas których ważnym tematem były zagadnienia energetyczne.

6. Potencjalne dziedziny współpracy

Współpraca w dziedzinie energetyki, rozwój inwestycji bezpośrednich, inwestycje infrastrukturalne w tym rozbudowa infrastruktury kolejowej, termoizolacja budynków. Duża chłonność rynku litewskiego na artykuły konsumpcyjne produkowane w Polsce.

7. Polska placówka ekonomiczno-handlowa na Litwie

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
Wydział Polityczno-ekonomiczny
ul. Šv. Jono 3,
LT-01123 Wilno
<https://www.gov.pl/web/litwa/ambasada>

telefon: +370 5 2194 700
faks: +370 5 2194 747
e-mail: vilnius.embassy@msz.gov.pl

8. Placówka Litwy w Rzeczypospolitej Polskiej

Ambasada Republiki Litewskiej
Al. Ujazdowskie 14,
00-478 Warszawa,
<http://pl.mfa.lt>

Tel. +48 22 625 33 68,
Fax + 48 (22) 565 29 70
e-mail: amb.pl@urm.lt

Aktualizacja: maj 2024 r.

Opracował: Maciej Zieliński